

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän vuosikertomus 2011

# kehdesta hautaan



## pehmeän kirkon kova ydin

Maailman kartalla Suomi kuvataan kristillisenä maana. Kuulumme henkisesti myös pohjoismaisiin demokratiioihin. Työn ja osaamisen kunnioittaminen on osa luterilaista perintöämme, johon kuuluu myös kansan oikeus valita kirkolliset päättäjät. Tällainen kirkko voi edellyttää kansan syvien tunteiden kuulemista muuallakin yhteiskunnassa. Luterilainen kristillisuus on luonut henkisen perustan yhteiskuntamallille, jossa yksilön vapaus ja yhteisön turva kulkevat käsi kädessä. Tämä henkinen pohjavire on myös tehnyt maastamme turvallisen paikan elää ja kasvattaa lapsia. Ajan ilmiönä tapa kuuluu kirkkoon tavan ja suvun perinnön vuoksi on heikkenemässä.

Samanaikaisesti on kuultavissa varman uskonkäsitteen ääni, joka kuulostaa erilaiselta kuin kansankirkollinen mallittinen ja pohdiskelleva sanoma. Kirkon moniäänisyys ylittää monen mukavuusalueen rajat. Mutta tuskin kukaan pitää yhden äänen kirkkoa oikeampana.

Myytti kirkon rikkaudesta on virheellinen ja harmillinen. Ei tietäotksenkaan haluttaisi myyvän siltoa muuhun käyttöön tai siirtävän asfalttia paikasta toiseen. Kirkon taloudelliset resurssit ovat kirkkojen ja kerhotilojen seinissä, hyvillä paikoilla olevissa puistomaisissa hautausmaissa ja vaikkapa diakoniatyön tai lapsityön käytössä olevissa leirikokkeissa. Olemme pyrkineet noudattamaan vastuullisuutta taloudenpidossamme, minkä osoituksena emme ole kuuteen vuosikymmeneen korottaneet veroprosenttiamme. Säilyttämällä laajan jäsenpohjamme voimme ylläpitää perinteisen kirkollisen työn ohella tavallisen elämän solmujen ja kriisien auttamistyötämme.

Vuosikertomuksessamme haluamme kertoa miten Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän piirissä kristillistä sanomaa ja välittämistä on toteutettu. Mukana katsauksessa on myös numerotietoa, mutta ennen kaikkea haluamme kuvata toimintamme monimuotoisuutta.

Tällä kertaa tulokulma on kirkollisten toimistusten esittely ja niiden ympärillä tapahtuvat kohtaamiset. Kuvaamme toimintamme kovaa ydintä, jos siitä uskonkysymysten yhteydessä voi puhua. Näitä asioita ei voi eikä pidä perustella tieteellisillä näytöillä. Suurin osa seurakuntalaisten ja työntekijöidemme kohtaamisista tapahtuu kirkollisten toimistusten yhteydessä. Kaste, avioliitto ja hautaan siunaaminen keskittyvät yksilöön, perheeseen ja ystäväpiiriin. Monet toimitukset periytyvät alkukirkon ajoilta, ovat juhlallisia, määrämutoisia ja selittämättömiä. Olemme halunneet lähestyä näitä tilanteita nuorten pappien ja muiden työntekijöiden kautta. Kohtaamistilanteet ovat heillekin uusia,

jokainen ihmiskontakti lisää elämäkokemusta ja pakottaa syventämään omaa ammatillista ja inhimillistä roolia.

Tuoreen tutkimusten mukaan vähemmistö kirkon jäsenistä usko Jumalaan kuten kirkko opettaa. Määritelmänsä mukaan kirkko on kastettujen ihmisten yhteisö, joka pyrkii siirtämään uskonsa sisällön mahdollisimman aitoa seuraaville sukupolville. Kirkkoa ei voi ulkoistaa pappien asiaksi, vaan jokainen kastettu ihminen on vastuussa kokonaisuudesta. Mutta tätäkin vastuuta kannetaan yhdessä, eikä kukaan ole ulkopuolinen.



Hannu Kallio  
Hallintojohtaja

## kulttuurivuoden satoa

Vuosi 2011 oli myös yhtymässä kulttuurin vuosi. Tässä pieni muistelukierros suurimpiin hankkeisiin.



Turun Martineurakunnan kirkkoherra Tuomo Norvasuo, joka satuu olemaan myös innokas näyttelijä, esitti Dario Fon kirjoittaman *Mysterio Buffon*. Se on sarja monologinäytelmiä, jotka perustuvat keskiajan kiertävien ilveilyteattereiden raamattuaiheisiin näytelmiin. Kuva Timo Jakonen



Viimeinen ehtoollinen -näytellyssä Turun tuomiokirkon Agricolan kappelissa nähtiin muun muassa tämä Pauno Pohjolaisten teos. Mukana oli myös Andy Warholin sekä Francine LeClerqin taidetta. Kuva Jussi Vierimaa



Logossa esitetty Matteuspasio oli ihan koko kulttuurivuottakin ajatellen yksi hienoimmista esityksistä. Kuva Jussi Vierimaa



Hiljaisella viikolla Tuomiokirkossa nähtiin Tanssiteatteri Erin Passio-teos. Kuva Matti Kivekäs



SuviVirvikirkkoon kokoonnuttiin helatorstaina laulamaan tuttuja virsiä – ja ennen kaikkea tietenkin suvivirtää. Kuva Timo Jakonen



Maarian pappilan pihalla esitettiin kesällä näytelmää "Ihminen jälki". Se kertoi Tallgrenin kulttuuriperheestä Maarian pappilassa vuosina 1886-1936. Kuva Jussi Vierimaa



Pääsiäisenä esitettiin myös näytelmä Jeesuksen viimeisistä hetkistä. Kuva harjoituksista Timo Jakonen

**Julkaisija:** Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä | **Toimikunta:** Paula Heino, Hannu Hurme, Hannu Kallio, Armi Laaksonen, Eero Sepponen, Mervi Sipilä-Koski | **Tekstit:** Roope Lipasti | **Taitto ja kansi:** Jari Nieminen | **Kuvat:** Timo Jakonen

## nimeltä kutsutut KASTEESA IHMINEN OTETAAN JUMALAN LAPSEKSI.

Elämään mahtuu yksi siitä kummallinen juhla, että se on yleensä iloinen, vaikka päähenkilö itkisi ja ulvoisi kuin syötävä. Se on tietenkin kaste, vauvan ensimmäinen ihan oma juhla, jolloin hän myös saa nimen. Maarian seurakunnan pappi **Saara Palmunen** tosin muistuttaa, että nimenanto on kirkon näkökulmasta eri asia kuin itse kaste:

- Mutta toisaalta Raamatussa Jumala sanoo: Minä olen sinut nimeltä kutsunut, sinä olet minun. Sikäli nimen antaminen on luontevaa kastetilaisuudessa. Ja tuohan se usein myös vähän lisääntymistä, kun aina ei etukäteen tiedetä, mikä lapsen nimeksi tulee. Monet miettivät ihan viimeiseen saakka.

Se varsinainen juttu, miksi lapsi kasteetaan, liittyy kuitenkin muuhun:

- Kasteessa otetaan Jumalan lapseksi. Vesi symboloi sitä, että pestään pois synnistä ja pahasta ja asetetaan Jumalan pelastussuunnitelman osaksi, Palmunen määrittelee.

Ja toki siihen liittyy vielä muitakin:

- Vanhempien näkökulmasta se on myös usein sitä, että pyydetään siunausta lapselle, rukoillaan hänen puolestaan. Eli kaste on myös perhejuhla, jossa tiivistyy kiitollisuus lapsesta.

Toisinaan törmää ihmetteilyyn, miten vauva voidaan kastaa sellaiseen uskoon, josta hänellä ei voi olla vielä minkäänlaista käsitystä. Palmusen mielestä asiassa ei ole mitään ihmeellistä:

- Eihän ihmisen käsityskyky ole koskaan tässä suhteessa täydellinen. Kasteessa on kyse siitä, että Pyhä Henki tulee lapseen ja ryhtyy tekemään työtänsä. Vanhemmat ikään kuin antavat kasteessa mahdollisuuden tähän. Ei se niin ole, että kun odottaa muutaman vuosikymmenen niin sitten ihminen on kyllin viisas Pyhälle Hengelle.

### PERHEJUHLAA JA VIRKAMIESVELVOLLISUUKSIA

Yleensä lapsi kastetaan parin kuukauden ikäisenä. Käytännössä homma etenee siten, että ensin on tapaaminen vanhempien kanssa. Sitten on itse kastetilaisuus ja jälkeen vielä juhlat.

- Kaste onkin työtöiläisyyksien kokonaisuus, jossa tulee jollain tavalla tutuksi se koko perhe, mikä on mukavaa. Lisäksi kasteeseen liittyy vielä virkamiestehtäviä, kun pitää saada nimitiedot väestörekisteriin – ja mielellään vielä oikein, joten tarkkana saa olla, Palmunen kertoo.

Etukäteen käydään läpi lähinnä sitä, miten tilaisuus etenee ja mitä kotona – jos kotikaste on kyseessä – pitäisi olla: kastemaljat ja muut.

- Virrellä yleensä aloitan ja virteen lopetetaan. Siinä välissä on rukousta, raamatunlukua, yhteen ääneen lausuttu uskontunnustus ja itse kaste.

Ja on siellä tietenkin myös papin puhe, jonka pituus kuulemma riippuu vähän lapsen jaksamisesta:

- Sitä voi vähän lyhentää, jos lapsi on kovin itkuinen. Tai voi koko jutun hetkeksi keskeyttääkin, jos siltä tuntuu. Käytännössä taitaa kuitenkin mennä niin, että jos lapsi kovasti itkee, niin minä puhun nopeammin ja kovempaa!

Ei sillä, että itku mitään haittaisi:

- Lähinnä kummille voi olla kiusallista, jos tuntuu, ettei ole oikein tottunut pitämään niin pientä ja se vain itkee. Useimmiten sen suurimman shown aiheuttavat kuitenkin vanhemmat sisarukset ja muut lapset, joita on paikalla. Oma lapseni esimerkiksi oksensi yleisössä kerran, kun olin itse kummina.

### KUMMIUS ON ESIMERKINÄ OLEMISTA

Kasteeseen liittyy myös kummius. Kummi on latinaksi sponsori ja sellainen kummin tehtävä onkin. Ei kuitenkaan niin, että vain rahallisesti sponsoroitaisiin synttäreinä ja jouluna lahja, vaan pikemmin niin, että sponsorin tehtävä on olla lapsen luottohenkilö ja esikuvia.

Aika haastava tehtävä siis.

- Kummit ovat kristillisiä kasvattajia ja esikuvia, konfirmoituja kirkon jäseniä. Yleensä pitäisi olla vähintään kaksi kummiä – ajatuksena on, että jos toinen on syystä tai toisesta pelistä pois, niin sitten on vielä se toinen.



Saara Palmunen kastaa pienokaisen seurakunnan jäseneksi.

Varsinaista ylärajaa ei ole, mutta usein kummeja on neljä. Vähemmälläkin silti tullaan toimeen, Palmunen kertoo.

Kummin tehtävänä on huolehtia lapsen kristillisestä kasvatuksesta.

- Se on asia, joka usein vähän pelottaakin ihmisiä – siis että mitä se kristillinen kasvatusta nyt oikein tarkoittaa? Minun mielestäni se tarkoittaa ennen kaikkea esimerkkinä olemista: Mitä on olla kristitty tässä elämässä? Kuinka

kantaa huolta itsestä ja muista? Kuinka edistää hyvää? Palmunen miettii.

Kummius onkin monille aika suuri asia. Monet jopa liittyvät kirkkoon voidakseen toimia kummina – siis käyvät rippikoulunkin.

- Kun ennen jotkut liittyivät kirkkoon saadakseen kirkkohäät, niin luulen, että nykyään liitytään enemmän kummiuden takia.

### Suosituimmat etunimet Turussa ja Kaarinassa 2011

Tytöt:	Pojat:
Aino	Elias
Ella	Oliver
Emma	Matias
Kerttu	Mikael
Lotta	Onni

Vuonna 2011 yhtymän alueella kastettiin noin 1600 lasta. Seurakunnat lahjoittivat jokaiselle oman bodyn, jossa lukee "Nimeltä kutsuttu".

Kastemekko on usein suvussa kulkeva, ehkä hyvinkin vanha vaatekappale. Kastemekko on aina valkoinen, mikä symboloi sitä, että ihminen pestään pois synnistä. Mekon ylisuuri koko taas muistuttaa Jumalan suuresta armosta.

Kastekynttilää on tarkoitus polttaa aina kastepäivänä, mutta koska harva muistaa niin tehdä, sitä voi polttaa myös esimerkiksi syntymäpäivänä – tai viimeistään rippijuhlissa.



## SEURAKUNTAELÄMÄN IDEA TIIVISTYY MESSUSSA

# jumalanpalveluksesta lähtee askel keveämpänä

- Ideaaliksi vastaus siihen, miksi jumalanpalveluksia pidetään, on, että jumalanpalvelukset ovat kirkon ja koko seurakuntaelämän keskus, tai ainakin niiden pitäisi olla. Jumalanpalvelus ikään kuin määrittää koko seurakunnan. Sinne kokoonnutaan, siellä pysähdytään, tullaan siunatuksi, ravituksi ja lähdetään edelleen jakamaan saatua siunausta, sanoo tuomiokirkkoseurakunnan pappi **Miika Ahola**.

Kaikki tietävät, että jumalanpalvelus on sunnuntaisin kello kymmenen, mutta on niitä muoloinakin: esimerkiksi Tuomiokirkossa hiljennytään myös keskiviikkoisin, torstaisin ja lauantaisin. Lähes aina jumalanpalvelukset ovat myös messuja, eli niissä on tarjolla ehtoollinen. Jumalanpalvelusta, jossa ei ole ehtoollista, kutsutaan sanajumalanpalvelukseksi.

Aholan mukaan se, miksi on olemassa kahdenlaisia jumalanpalveluksia, juontaa kauas. Valistuksen myötä jumalanpalveluksesta tuli enemmän tai vähemmän opetuksellinen tapahtuma. Raamatun sanan lisäksi siellä saatettiin antaa oppia vaikka perunankasvatuksesta. Kaikenlainen mystiikka karstiin minimiin. Sanajumalanpalvelukset yleistyivät, ja ehtoollisten määrä väheni.

Sittenmin on otettu vähän askelia takaisinpäin ja hyvä niin, koska nykykirkkoherrojen perunankasvatustiedot tuskin ovat kovin häppöiset. Suomessakin on sotien jälkeen korostettu säännöllisen ehtoollisenvieton merkitystä. Nykyään ehtoollisia vietetäänkin etenkin kaupungeissa usein. Maaseudulla on edelleen sanajumalanpalveluksia enemmän.

- Kirkkovoosikin määrittelee tietyt hetket, jolloin on hyvä viettää ehtoollista. Esimerkiksi pitkäperjantaina ei perinteisesti vietetä tai ainakaan aseteta ehtoollista. Mutta jos sitten vaikka on paasto-aika ja teemana elämän leipä, niin olisihan se vähän hassua, ellei elämän leipää silloin tarjota. Ahola miettii.

### ERIKOISMESSUT TÄYDENTÄVÄT

Viime vuosina on myös nähty monenlaisia einiin-perinteisiä jumalanpalveluksia, kuten vaikka metallimessuja. Se perustuu paitsi siihen, että kirkko haluaa innostaa uusia ihmisiä mukaan, myös siihen, että jumalanpalvelusjärjestys on



*Miika Ahola Dance-messussa.*

monella tavalla yllättävänkin vapaa. Tietyt asiat sen kullussa määrittävät tarkasti, mutta esimerkiksi musiikin suhteen ohjeet eivät ole erityisen tiukkoja. Siksi on mahdollista pitää vaikka punkmessu.

- Jumalanpalvelus uudistus on mahdollis-

tanut, että jumalanpalvelusta voidaan viettää monin tavoin. Perusjutut ovat kaikissa samat, joissain kohdin mennään ihan ennalta määrätyn sanoin, mutta monet kohdat ovat myös aika vapaamuotoisesti toteutettavia. Esimerkiksi dance-messu, jossa olin itsekin mukana, lähti siitä, että muusikot ja seurakuntalaiset lähtivät itse järjestämään messua, jossa soitetaan elektronista tanssimusiikkia. Perustaltaan siis kaikki nämä erikoismessutkin ovat lopulta ihan tavallisia jumalanpalveluksia.

- Eivät erikoismessut tietenkään korvaa eikä niitä ole tarkoitettukaan korvaamaan tavallisia messuja. Enemminkin ne rikastuttavat seurakuntaelämää. Niiden kautta voidaan ymmärtää, mikä on keskeistä ja muuttumatonta jumalanpalveluksessa.

### EHTOOLLINEN SITOO SEURAKUNNAN YHTEEN

Yksi keskeinen asia jumalanpalveluksissa on saarna. Sen tekeminen ei ole ollenkaan yhtä helppoa kuin sellaisen kritisoiminen:

- Pitäisi pystyä samaan aikaan käsittelemään valmiiksi annettua raamatunkohtaa ja selittämään sitä, kuitenkin niin, että selitys koskettaa niitä, jotka siellä penkissä kuuntelevat, Ahola miettii.

Hänen mielestään suurin haaste on siinä, että saarnan idea on ikään kuin välittää Jumalan sanaa ihmisille:

- Se on pelottavaa ja asettaa riman joskus liian korkealle. Yksi papin perusrukouksista jumalanpalvelusta toimittaessa onkin: ”Puhu sinä, palvelijasi kuulee”.

Kaikkein keskeisin on kuitenkin ehtoollinen. Siinä tiivistyy koko jumalanpalveluksen idea:

- Jeesus käski viettämään ehtoollista hänen

muistokseen. Ehtoollinen sitoo seurakunnan yhteen – toisaalta yhteen Kristuksen kanssa, mutta toisaalta myös yhteen muiden seurakuntalaisten ja muiden kristittyjen kanssa. Se on hyvin konkreettinen asia, maailmanlaajuinen side kristittyjen välillä. Ehtoollinen on samaan aikaan hyvin henkilökohtainen ja kuitenkin yhteisöllinen, globaali hengellinen tapahtuma, Ahola sanoo.

Luterilaisessa kirkossa on kaksi sakramenttia eli pyhää toimintaa: kaste ja ehtoollinen. Ehtoollinen on kuin jatkumo kasteelle, joka on portti seurakuntaan, jossa sitten kokoonnutaan ehtoolliselle.

Aholan mielestä ehtoollinen ja jumalanpalvelus ylipänsä ovat tilaisuuksia, joista ainakin hän itse saa paljon, oli sitten kummalla puolella kirkkosalial tahansa: osallistujana tai toimittamassa.

- Mutta se, mitä jumalanpalvelus antaa, onkin vaikeammin selitettävissä – että mitä se ”siunaus” sitten on? Konkreettisesti sen huomaa siitä, että kun lähtee pois, on iloisempi ja rauhallisempi olo. Askel on vähän kevyempi ja aurinkokin näyttää paistavan hieman lämpimämmin!

Vuonna 2011 seurakuntayhtymän alueella järjestettiin 2000 jumalanpalvelusta. Niihin osallistui 177 000 ihmistä. Ehtoollisella kävi 70 000 ihmistä.

Tuomiokirkossa jumalanpalveluksia järjestetään myös ruotsiksi saksaksi venäjäksi englanniksi viittomakielellä



# ”kuolema on kaksoispiste, ei piste”

Hautajaiset ovat tilaisuuksia, joihin ei onnaksi joudu usein osallistumaan - paitsi jos sattuu olemaan pappi. Kuoleman hetkellä usko auttaa eteenpäin, siunaustilaisuus ylipänsä on konkreettinen lähtökohta sille, että surutyö voi kunolla alkaa.

Miltä tuntuu, kun käy vuodessa kymmenissä hautajaisissa? Turtuuko siihen niin, ettei se tunnu enää miltään? Katariinanseurakunnan pastori **Juhana Markkula** on toiminut pappina neljä vuotta. Hänen vastauksensa on sekä että:

- Tietyllä tavalla hautajaisiin ei totu ikinä, mutta toisaalta se auttaa, kun on ollut ennenkin.

Monet papit sanovat, että hautaan siunaaminen on työssä raskainta, mutta en minä sitä nyt ihan niinkään ajattele – paitsi tietenkin niissä erikoistapauksissa, kun vaikka joku nuori on kuollut tai on tapahtunut itsemurha tai jokin vastaavaa. Ne ovat toisaalta myös hetkiä, joina omaiset tarvitsevat kaikkein eniten tukea.

Sellaisissa tapauksissa on vaikea olla itse menemättä mukaan suruun, mutta ei ehkä tarvitsekaan:

- Ellei koskaan liikutuisi tällaisista asioista, niin ei sekään olisi hyvä. Toisaalta ei tässä ammatissa ole syytä kynnistyäkään – ei sen todellisuuden näkökulmasta, jota edustaa. Toki niinä vaikeinkin hetkinä sitä kuitenkin pystyy aina itsensä kokoamaan. Onhan se niinkin, että papin täytyy pitää homma kasassa. Kun ihmiset surevat ja itkevät, niin pappi on sitten se, joka huolehtii tilaisuuden eteenpäin.

Luterilaisessa kirkossa varsinaisia sakramenteja ovat kaste ja ehtoollinen, joten hautaan siunaamisessa on kyse ennen kaikkea viesteiden hyvästien jättämisestä vainajalle tässä ajassa. Siis kuten Johanneksen evankeliumissa Jeesus sanoo: ”Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.”

- Hautaan siunaamisessa korostuu se, mikä on tärkeää, eli toivo ylösnousemuksesta ja iankaikkinen elämä. Kyse on siitä, että kristitty voi suhtautua kuolemaan levollisuudella ja ajatuksella, että ”kaikki ei ole tässä”. Kuten joku on sanonut: kuolema ei ole piste vaan kaksoispiste. Vanha teologian professori **Osmo Tiilikä** tiivisti asian niin, että kirkko on olemassa siksi, koska täällä kuolla. Siinä on vinha perä, vaikka toisaalta itse haluankin korostaa elämää ja sitä iloa, minkä kristillisyyden parhaimmillaan antaa, Markkula miettii.

### SURUTYÖ VOI ALKAA

Siunaustoimitus on tietenkin myös omaisten kannalta tärkeä: se on konkreettinen asia, jonka jälkeen varsinaisen surutyön voi alkaa.

Ennen kuin omaiset pääsevät tuomaan kukkalaitteita vainajan arkulle, on kuitenkin tapahtunut jo paljon. Prosessi lähtee liikkeelle siunauskeskustelusta, jossa tavataan pappi ja käydään läpi tilaisuuden kulku. Sillä on myös sielunhoidollinen puoli: puhutaan vainajasta ja siitä, mitä on tapahtunut. Lisäksi tietenkin pappi saa keskustelusta materiaalia muistopuhetta varten.

Papille (ja kanttorille) voi myös esittää toivomuksia tilaisuuden kulun suhteen. Esimerkiksi millaista musiikkia esitetään, mitä virsiä lauletaan tai missä vaiheessa kukat lasketaan. Alussa ja lopussa kanttori soittaa instrumentaalikappaleen, myös yksinlaulu on mahdollinen. Toisinaan esitetään myös jotain vainajalle läheistä musiikkia.

- Yksi mieleenpainuvimmista hautajaisista oli, kun paikalla oli sellisti ja viulisti ja he soittivat muutaman ihan maallisen kappaleen, Myrskyluodon Maija oli toinen – ne sopivat tilaisuuteen oikein kauniisti ja tyylikkäästi, Markkula muistelee.

Musiikin lisäksi siunaustilaisuudessa on virsien lisäksi raamatunlukua, muistopuhe ja tietenkin se itse siunaus.

Siunauksen aikana pappi tekee arkun päälle hiekkaristin, joka on tässä vuosituhantisessa perinteessä varsin uusi juttu. Markkula muistelee, että se olisi tullut tavaksi, kun YK:n entinen pääsihteeri Dag Hammarskjöld kuoli lento-onnettomuudessa ja hautajaiset televisioitiin: silloinen Ruotsin arkkipiispa teki arkulle hiekkaristin. Tämä tapahtui 1961.

### MUISTELUA KESKUSTELLEN

Papin näkökulmasta muistopuhe on aina haastava, sillä etenkin suuressa seurakunnassa pappi ei välttämättä ole edes tavannut vainajaa.

- Puheessa koetetaan huomioida vainajan elämänvaiheita. Se käy ihan sen perusteella, mitä omaiset kertovat. Olin itse aikanaan Kanadassa harjoittelijana, eikä siellä paikallinen kirkkoherra edes suostunut pitämään muistopuhetta, ellei tuntenut vainajaa. Suomessa se on kuitenkin ihan normaali tapa ja koetaan luontevaksi osaksi papin roolia.

Huolimatta siitä, että tilaisuus on vakava ja surullinen, joskus voi olla jopa pienen huumorin paikka:

- Kerran oli vainaja, joka oli henkeen ja vereen tietyn automerkin vannoutunut ystävä. Sanoin muistopuheessa, että vainajallehan ei tunnetusti ollut mitään väliä, millä autolla hän ajoi – pidin sitten pienen tauon ja oikein näin kuinka yleisö alkoi ihmetellä, että onko tuo pappi ihan pihalla – ja jatkoin: kunhan se oli Chevrolet. Mutta nämä ovat tietenkin aina hyvin tapauskohtaisia asioita.

Pystyykö pappi siis tekemään ”hyvät hautajaiset” omalla toiminnallaan?

- Papin pitää kuunnella, mitä omaiset tahovat. Itse kysyn ihan sitäkin, että haluavatko he ylipänsä, että pappi tulee muistotilaisuuteen. Elleivät halua, sekin on ihan ok. Mutta toisaalta usein toivotaan, että pappi on muka-



na ja ikään kuin ”juontaa” tilaisuuden. Usein teen sitten vaikka niin, että jututan ihmisiä ja siinä sivussa muistellaan vainajaa – se on sellainen vähemmän jäykkä tapa, moni kun karsastaa, että pitää oikein nousta puheita pitämään. Epämuodollisesti keskustelemalla se on helpompaa.

Vuonna 2011 yhtymän alueella siunattiin hautaan hieman yli 1600 ihmistä. Suurin osa oli tuhkauksia.

### Siihen aikaan kun 3000 vainajaa Tuomiokirkolta siirrettiin...

Aikanaan ihmiset – tai ainakin parempi väki – haudattiin kirkon lattian alle. Tästä seurasi kuitenkin muun muassa melkoisia hajuhaittoja. Niinpä siirryttiin hautaamaan kirkon ympärille. Kun kaupungit kasvoivat, niinhinkään ei lopulta enää mahtunut, joten oli perustettava uusia hautausmaita.

Turun vanha hautausmaa, joka tosin oli silloin uusi, perustettiin vuonna 1807. Silloin, kuten vielä nykyäänkin, ongelmaksi muodostui se, että kaikki vierastivat ajatusta olla hautausmaan ensimmäinen asukka.

Kunnian olla ensimmäinen sai herra nimeltä William Archibald Cramp. Hän oli ulkomaalainen, eikä hänellä ollut täällä sukulaisia. Cramp kuoli liikenneonnettomuudessa Piikkiön hehtisessä keskustassa vuonna 1806 ja aluksi hänet haudattiin Tuomiokirkon kapeeseen. Hän ei kuitenkaan ollut ainoa ruumis, joka siirrettiin: kaikkiaan Tuomiokirkolta siirrettiin noin 3000 ruumista uuteen leposijaan.

# kodin siunaus on vanha ja kaunis kristillinen tapa

Koti on siellä missä sydän, sanotaan. Se tarkoittaa toisaalta, että kodin ulkoiset puitteet eivät ole tärkeitä ja toisaalta sitä, että koti se vasta tärkeä onkin, kun siellä sentään on se sydän.

Joten tottahan niin tärkeän asian puolesta kannattaa pitää pieni hiljentymishetki, jossa rukoillaan kodille ja siellä asuville ja vieraileville ihmisille varjelusta.

Sitä kutsutaan kodin siunaukseksi ja se on vanha kristillinen tapa, joka viime vuosina on kokenut renessanssia luterilaisessa maailmassa – esimerkiksi ortodokseille kodin pyhittäminen on aina ollut tärkeä asia.

- Kodin siunausta voisi luonnehtia rukouksetheksi. Ollaan kiitollisia kodista ja pyydetään siellä asuville ja vieraileville Jumalan siunausta. Se on siinä mielessä hieman erilainen kuin vaikka kaste tai avioliittoon vihkiminen, ettei se ole niin tiukasti kaavaan sidottu. Siinä ei myöskään muutu mikään samalla tavalla: kasteessahan tullaan seurakunnan jäseneksi ja avioliitto taas tuo oikeudellisia muutoksia elämään, kertoo tuomiokirkkoseurakunnan kappalainen **Jani Kairavuo**.

## EI TARVITSE OLLA UUSI KOTI

Sinänsä Raamatusta ei löydy kaste- tai lähetyksäkäskyyn verrattavaa ”näin pitää teidän kotinne siunaaman” –tyyppistä kehotusta, mutta kyl-

lä siellä asiaa sivutaan: ”Jeesus evästi opetuslapsiaan: ”Ja kun tulette johonkin taloon, sanokaa ensiksi: ”Rauha tälle kodille.””(Luuk.10:5)

- Niinikään Apostolien teoissa esimerkiksi aina kun alkaa uusi elämänvaihe, sille rukoillaan ja pyydetään siunausta. Uusi koti on tietenkin aina myös uusi elämänvaihe ja sellainen, jonka puolesta kannattaa rukoilla. Ja onhan koti Raamatussa

muutenkin tärkeä paikka: Jeesuskin tapasi paljon ihmisiä nimenomaan heidän kotonaan, Kairavuo miettii.

Siunaus on asia, joka voidaan tehdä missä kodissa tahansa: ei siis tarvitse olla juuri muutannut, eikä kodin tarvitse olla uusi. Eikä kodissa tietenkään tarvitse asua monta ihmistä: koti kuin koti. Siunaaminen voi olla ihan oma tilaisuutensa tai sitten se voidaan tehdä jonkin muun toimi-



*Kodinsiunaus on lämminhenkinen tilaisuus, johon kuuluu muun muassa laulua. Jani Kairavuo säestää, Leena Kairavuo ja tytär Aino komppaavat.*

tuksen, kuten vaikka kasteen yhteydessä.

- Itse asiassa se onkin yleisin tapa, vaikka viime aikoina ovat yleistyneet myös ihan pelkät kodin siunaukset. Käytännössä se näkyy vaikka kastetilaisuudessa niin, että esimerkiksi yksi virsistä on valittu kodin siunausta silmälläpitäen ja rukouksessa pyydetään siunausta myös kodille, Kairavuo kertoo.

samalla se itse siunauspyyntö – sekä laulua: virsi tai virsiä. Kun pappi kerran on paikalla, niin puhekin usein kuullaan.

Liikkeelle lähdetään toimituskeskustelulla, jossa käydään papin kanssa läpi, millainen tilaisuudesta tehdään – mitä raamatunpätkiä ja virsiä valitaan ja millaisia valmisteluita kotona täytyy tehdä:

- Kauhean ihmeellisiä ne valmistelut eivät ole. Tarvitaan pieni alttari, siis pöytä, jolla on valkoinen liina, kynttilä, Raamattu, kukkia. Jonkinlainen risti olisi hyvä – tuon vaikka itse sitten, ellei satu kotona olemaan, Kairavuo sanoo.

Kodin siunaamiset ovat Kairavuon mielestä aina miellyttäviä työtehtäviä:

- Ne ovat lämminhenkisiä tilaisuuksia, eikä niihin liity sen kummempia paineita. Kodin siunaaminen koetaan pieneksi, mutta merkitykselliseksi asiaksi. On myös mukava kohdata ihmisiä heidän kotonaan.

## OMANNÄKÖINEN JUHLA

Kodin siunaaminen on järjestäjiensä näköinen juhla: suuri tai pieni, miten kukin haluaa. Juhlaväkeä voi olla tai olla olematta, sekin on ihan itsestä kiinni.

Kodin siunaus on kohtuullisen vapaamuotoinen tilaisuus, mistä syystä siitä voidaan myös rakentaa sellainen omannäköinen juttu. Yleensä siihen kuuluu raamatunlukua, rukous – joka on

## PLOCK UR ÅBO SVENSKA FÖRSAMLINGS HÄNDELSEKALENDER 2011

6/1 Trettondagen firades med högmässa i S:t Marie kyrka och kyrkkafe i den vackra prästgården. Vid kyrkkaftet fick deltagarna sjunga ut julen. Kyrkokören var också med.

16/1 Vokalensemblen Camerata Aboensis framförde i Domkyrkan Josquin Desprez berömda Missa Pange lingua.

5/2 Besök på Svenska Teatern i församlingens regi. Deltagarna såg ”Les Miserables” och samlades efteråt till diskussion i Aurelia.

6/2 Kyndelmässodagens familjemässa firades i Domkyrkan.

11-12/2 En existentiell filmfestival, som samlade många unga vuxna, ordnades i Arken.

12/3 Åbo svenska församlingens barnkör framförde verket ”Skapelsen” av den kända norska tonsättaren Egil Hovland. Barnkören sjöng till förmån för Gemensamt Ansvar 2011.

27/3 Vid högmässan på Marie bebådelsedagen medverkade den redan nedlagda KSÅA-kören, vars medlemmar samlades till en nostalgisk fest.

18/5 Församlingens traditionella vårfest firades i Aurelia.

22/5 Vid konfirmationsmässan i Domkyrkan medverkade en musikgrupp från Nepal. Musikerna spelade vid en nepalesisk missionslunch i Aurelia.

2/6 På Kristi himmelfärdsdagen firades högmässan på Domkyrkorget tillsammans med samfällighetens finska församlingar.

10-12/6 ”Ta i ton”, den finlandssvenska kör- och musikfestivalen arrangerades i Åbo. I programmet ingick flera kyrkokonserter.

12/6 Pingstdagens högmässa firades i Domkyrkan med biskop Björn Vikström som predikant och många körsångare deltog.

Samtidigt firades en familjemässa i Mikaelsskyrkan i anslutning till Borgå stifts barnkörsstämma.

17/7 Skapelsens söndag firades med en friluftsgudstjänst på Aurelias innergård.

16-18/9 Ett veckoslut för hundar och deras ägare ordnades på Bergshagen i Iniö. Hundlägret nådde över nyhetströskeln.

19/9 En äktenskapskurs och en träffpunkt för ensamstående föräldrar startade i Aurelia.

1/10 En välgörenhetskonsert till förmån för Östafrika ordnades i Betlehemskyrkan i samarbete med andra svenska Åboförsamlingar.

2/10 Mikaelidagens familjemässa firades i Mikaelsskyrkan. ÅSFs barnkör medverkade.

17/10 En aktualitetsdag kring Finska Missionssällskapets arbete ordnades i Aurelia.

17/11 En välbesökt metallmässa firades i Domkyrkan.

27/11 Åbo svenska församling firade 90-årsjubileum på första söndagen i advent med en festmässa i Domkyrkan och efterföljande kalas i Aurelia. Kyrkokören, kammarkören Tolvan och en orkester framförde ”Svensk Mässa” av Johan Helmich Roman. Gudstjänstgruppernas verksamhet, med mål att skapa mera delaktighet i högmässan, startade denna söndag.

6/12 Självständighetsdagen firades med gudstjänst i Aurelia och efterföljande julbasar till förmån för missionen. Manskören ÅSMA medverkade i gudstjänsten.

17/12 Luciafesten i S:t Karins kyrka och de vackraste julsångerna i Domkyrkan samlade många deltagare. Vid julsångerna medverkade ÅSFs barnkör och en nystartad ”Julkör för alla”.

## numerot 2011

TILIKAUDEN TULOS –5 miljoonaa euroa

### JÄSENYYSMUUTOKSET 2011

Kastetut	1560
Kuolleet	1627
Uusia jäseniä muuton perusteella	18 037
Jäsenyys lakannut muuton vuoksi	18 959
Kirkkoon liittyneet	661
Kirkosta eronneet	2016

### VUODEN 2011 LOPUSSA

Kirkkoon kuului Turussa	70,2 %
Kirkkoon kuului Kaarinassa	80,3 %
Yhteensä	71,7 %

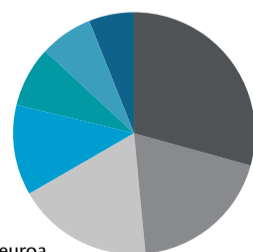
### JÄSENMÄÄRÄT

	2010	2011
Henrikinseurakunta	16 772	16 559
Kaarinan seurakunta	17 859	17 893
Katariinanseurakunta	17 269	17 035
Maarian seurakunta	29 061	28 710
Martinseurakunta	19 258	19 302
Mikaelinseurakunta	20 834	20 699
Paattisten seurakunta	1 808	1 790
Piikkiön seurakunta	6 270	6 184
Tuomiokirkkoseurakunta	13 357	13 304
Åbo svenska församling	8 895	8 922
<b>Yhteensä</b>	<b>151 383</b>	<b>150 398</b>
<b>Muutos</b>		<b>-985</b>

### MENOT 2011

55,7 miljoonaa euroa

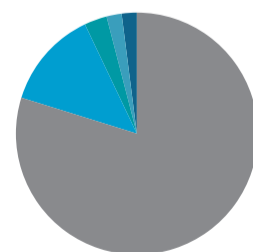
Hautausmaiden hoito	6 %
Yleishallinto	7 %
Rahoitus, verotus	9 %
Investoinnit	12 %
Yhteiset seurakunnalliset tehtävät	18 %
Paikallisseurakuntien toiminta	19 %
Kiinteistöjen hoito	29 %



### TULOT 2011

44 miljoonaa euroa

Yleishallinto	2 %
Hautausmaiden hoito	2 %
Yhteiset seurakunnalliset tehtävät	3 %
Kiinteistöjen hoito	13 %
Rahoitus, verotus	79 %



### SEURAKUNNALLISET TOIMINTAMENOT 2011

18.5 miljoonaa euroa

Lapsi- ja nuorisotyö	28 %
Diakonia- ym. palvelu	22 %
Muu seurakuntatyö	18 %
Viestintä	9 %
Kirkolliset toimitukset	7 %
Lähetys ja kansainvälinen diakonia	6 %
Jumalanpalveluselämä	5 %
Musiikki	4 %

